

Врсан Лештарић

ДЕСЕТ ЈЕДНОСТРАНИЧИНКИ

Фарбана јаја

Сцена у шелевизијском студију пошављена за квиз. Водитељ, два-три такмичара под рефлекторима, публика у холу сенци. Весела музика и шд.

ВОДИТЕЉ (*гледа у камеру*): Драги гледаоци, добро дошли у квиз „Од Ускрса два пута“! Данас је Велики петак, дан када су пагани мучки убили нашег Спаситеља. Древни Списи уче нас да је Исти затим од њих направио Магарце када је три дана касније устао из Гроба, прошетао се Градом, посетио најближе Пријатеље и Родбину и начинио их Верницима. Спаситељ је вековима потом и у свом одсуству (тј. у свом мистичном присуству) наставио да прогања вернике утерујући им у кости љубав према ближњем, страх од пакла и фасцинираност рајском платом,¹ а као бонус им је усадио оно радосно осећање грешности са доживотном гаранцијом.

(ајлауз)

Молим такмичаре да се усредсреде на питања. Сваки нетачан одговор доноси сто поена, а сваки тачан одузима исто толико. Такмичари, да ли сте спремни?

ТАКМИЧАРИ: Спремни смо!

ВОДИТЕЉ: У реду. Прво питање. Слушајте. Да ли је старија црква или јаје? Време креће... Сад!

ТАКМИЧАРИ (*ујлас*): Старија је црква!

ВОДИТЕЉ: Нетачно! Старије је јаје. (*весели цинил*) На почетку беше јаје и из његовог жуманца и беланца настали су небо и земља и тако даље. А црква је процесом деволуције настала много касније, од мајмунâ.

(ајлауз)

Друго питање. Да ли је у смутним временима важније више бранити своју земљу, село, реку, планину, језик и веру или туђу земљу, језик, веру, село и тако даље? Време – сад!

ТАКМИЧАРИ (*заједно*): Своје!

ВОДИТЕЉ: Опет нетачно! (*цинил*) Бранити своје није ништа важније него бранити туђе, јер туђе није туђе и своје није своје. Идемо даље!

(ајлауз)

Треће питање. Пазите, ово је мало сложеније. Ако вам власт већ годинама као оцацар цара уши, прво једно уво – напред-назад, напред-назад – па вам онда четку увуче у друго уво – напред-назад, напред-назад – да ли се сећате да ли сте за царање понудили прво десно или лево уво?

¹ Док водитељ говори, на екрану се појављује порука која објашњава појам: *Рајска њлаша* представља врсту онострани рефундације за оовострана добра дела која нису почињена из нехата него искључиво с предумишљајем. Право на рефундацију има свако ко редовно измирује чланарину код једне од Спаситељевих пропагандних подружница (СПП), које све припадају истом основном бренду и имају исти лого (+).

ТАКМИЧАРИ (весело): Десно!

ВОДИТЕЉ: Нетачно! (циніл, йрекинуї на йола)

ТАКМИЧАРИ: Лево!

ВОДИТЕЉ: Браво, и то је нетачно! (циніл, айлауз) Тачан одговор не постоји јер га се нико више не сећа. Зато није баш јасно да ли вас цара власт или већ годинама сами себи царате уши.

(айлауз)

Браво, браво! (циніл) Наши такмичари одговорили су погрешно на сва три питања! Зарадили су триста поена и ваљање у перју и катрану, те ношење на греди кроз центар града. Молим публику за један громогласан аплауз!

Циніл се меша са френишичним шайшањем йублике. Тайшу и шакмичари и водийшељ. Једни йросийају кайшран, друїи цейају јасшукe и разбацују йерје, шакмичари се ваљају йо йоду сшудија. Унаоколо, као конфейше, леши крујино шуцана љуша йайрика и сийно млевени бибер. Публика кија, шакмичари йовраћају, водийшељ йлаче и маше граїм йледаоцима који се налазе с оне сшране камере. Кагар се лаїано удаљава и из америкена йрелази у шойшал. После неколико секунди чује се „йинї” и

СЛИКА НЕСТАЈЕ.

ГЛАСОВИ ИЗ МРАКА (йохойно): *Ja, ja, bitte! Das ist fantastisch! Ach, ich will mehr! Schneller, schneller!*

Пред лифтом

Једне хладне, кишне, изборне децембарске вечери, само шшо је йрошао Дневник 2. Госйодин са кером и Сшара йосйођа срећу се йред улазним вraithима зйраде након шшо су, свако са својим йријашељима, йровели йријашан саш уз шољицу кафе, чашицу ракије и кашичицу йлавной дневной извешшјаја Медијској јавной сервиса йрађана Сшрадије. Склайају кишобране и улазе у зйрагу. Са кишобрана на йлочице ходника кайљу кайље кише, као мокре, бајаше мрве хлеба исшресене из шмасшних облака. Госйодин йозива лифш који ће их узнеши у сиве, вершйкалне даљине. Сшара йосйођа ошреса кайљице са шшриканој цемйера. Оне ће се заувек уїасийи у йрашини ходника. Улазом доминира мирис йайрикаша.

ГОСПОДИН: Добро вече, комшинице.

СТАРА ГОСПОЂА: Бровече и ја теби!

ГОСПОДИН: Молим?

СТАРА ГОСПОЂА: Моли бога за здравље!

ГОСПОДИН: Госпођо, ја не разумем...

СТАРА ГОСПОЂА: Заболе ме она ствар што не разумеш.

ГОСПОДИН: О, вулгарности!

СТАРА ГОСПОЂА: О, кретена!

ГОСПОДИН: Госпођо, ви нисте добро.

СТАРА ГОСПОЂА: Ма немој! А јеси ли то чуо од оне торокуше с *Дневника*?

КЕР: Ав-ав!

ГОСПОДИН: Не, сâм сам закључио.

СТАРА ГОСПОЂА: Реци ти њој да се носи! Оставите ме на миру!

ГОСПОДИН: Госпођо, избацићете ме из такта.

СТАРА ГОСПОЂА: Тандара-мандара!

ГОСПОДИН: Госпођо, упозоравам вас...

СТАРА ГОСПОЂА: Бла, бла, бла...

ГОСПОДИН: Ако ћемо тако... Госпођо, идите у першун!

СТАРА ГОСПОЂА: Где да... Ха-ха-ха!

КЕР: Ав-ав!

ГОСПОДИН: Носите се доврага!

СТАРА ГОСПОЂА: Ооо!

ГОСПОДИН: Идите, бре, бестрага!

СТАРА ГОСПОЂА: Охо!

ГОСПОДИН: Цркла дабогда!

СТАРА ГОСПОЂА: Охо-хо! Дај још!

ГОСПОДИН: Ма једи говна, пиздо матора!

КЕР: Ав-ав!

СТАРА ГОСПОЂА: Комшија! Ко-комшија! Спусти тај кишобран! Ама, спусти тај... Ало!

Комшија њодиге кишобран с ауџомаџским механизмом, љура ља себи дубоко у љрло и љриџиска дуџме.

СТАРА ГОСПОЂА (*џомирљиво*): Ала смо данас нешто осетљивиии...

Циннн! Лифџ је сџиџао.

ЗАВЕСА

Случај С.

Зелена љијаца у злаџном окџобру. Тезџе љуне свеже, џакореџи веселе робе. Хрџе сочних црвених љаџрика љевају у хору и док уснама боје вина куйинова уздишу сџи-хове љосвећене љоследњим џоџлим зрацима сунца, машџају да леже на врелој љлоџни џџореџа као на ужареном љеску у каквој далекој морској ували; рендана мркожуџа мисирача, љерверзно сџеџнуџа љровидном љолиеџиленском кесиџом, звиждуџе химну михољском лџу и сања о сџрасном љубавном заџрљају са меким, џанко развученим џесџом, док кроз руйиџу у дну кесе љожудно џури на слоновачу цвеџа карфиола и дуџуљасџи, џамнозелени уг џек убран из високих врежа красџавџа; млади куйус грхџе од узбуџења на саму љомисао да ће ља убрзо обасуџи сољу и нежно сџусџиџи –

и љубо љрићиснући – у какво широко, мокро буре да у њему зри и жући као ћајна, као сћаро злаћо, док чека цичу и средишње месћо на шћолој зимској шћрћези. Насућроћ врло расћоложеном ћоврћу, ћровавци за шћезіама сћоје смркнућој лица и набраној чела. Једна шћезіа зврћи ћразна.

ХРЧАК: Оппростите, где је онај што продаје печурке? Вргање, лисичарке и то.

КРОМПИР (*смркнућо*): Г. Гљива? Имао је смртни случај. Сигурно знате.

ХРЧАК: Не знамо.

КРОМПИР: Пише у свим новинама. А ко сте ви, молићу?

ХРЧАК: Хрчак.

КРОМПИР: Да нисте из полиције?

ХРЧАК: Нисам.

КРОМПИР: Видите, господине Хрчак...

ХРЧАК: Не јосћодин Хрчак. Само Хрчак. Видите кесе на мојим образима. Хрчак.

КРОМПИР: Како хоћете.

ХРЧАК: Тако хоћу. (*ћауза; ћледају одсућно у шћезіу на којој се налази камара ћрашњавој кромћира: шћежак случај, јер нико на свећу не може са сћурношћу да каже да ли у шћој шћесној симбиози више ужива ћрашина или ћак кромћир*) Шта сте рекли за Гљиву?

КРОМПИР: Да, г. Гљива. Доћи ће сутра. Смртни случај.

ХРЧАК: Пардон, Кромпир...

КРОМПИР: Господин Кромпир.

ХРЧАК: Пардон, г. Кромпир, али у природи не постоји таква ствар као *смрћни случај*. У смрти нема ничег случајног. Она је, заправо, једина стварно намерна и стварно извесна ствар у животу. Дешава се обавезно, свакодневно и искључиво као последица рођења.

КРОМПИР: Немојте тако, Хрчак. Ако из синтагме *смрћни случај* избацимо случај, шта нам остаје? Само смрт. А то је, разумећете, сувише, сувише... Како да кажем? То је просто напросто сувише!

ХРЧАК: И нека је, Кромпир.

КРОМПИР: Господин Кромпир.

ХРЧАК: И нека је, г. Кромпир. Сувише је више него довољно.

КРОМПИР: Назовимо ствари њиховим правим именом, је л' да г. Хрчак?

ХРЧАК: Само Хрчак.

КРОМПИР: Назовимо ствари њиховим правим именом, је л' да Само Хрчак?

ХРЧАК: Не морамо их ни звати, г. Кромпир. Саме ће доћи.

ЗАВЕСА

Календари

Пијачни дан. Један момак с шћорбом сћоји на ћошку и држи неку књижницу високо изнад ћлаве. Наилази бркајлија са шеширом и шћайом.

МОМАК (*извикује*): Календаари! Црквени календаари! Извол'те, један календар ше'сет динара! Господине, 'оћеш да купиш календар?

БРКА: Хвала, не верујем у календаре.

МОМАК: Како, како?

БРКА: Ето тако. Неко не верује у бога, неко верује у бога, али не верује у цркву, неко верује и у бога и у цркву, али не верује својим очима... Има нас разних. Ја не верујем у календаре.

МОМАК: Е свашта! Шта ту има да се верује ил' не верује?

БРКА: Има, има... Ето, на пример, за већину нас грешника данас је, јелте, среда 29. новембар 2023. године. А по том вашем православном календару је неки светац, јелда?

МОМАК: Чек да гледнем... Свети Матеј Јеванђелист.

БРКА: Ето. А по католичком?

МОМАК: Тога овде нема. Ово је само православни календаријум.

БРКА: Па да, метнули сте унутра само своје село. Али нема везе, данас ништа не смета да будемо глупи кад су нам телефони паметни. Ево, каже телефон, данас је Свети Сатурнин.

МОМАК: Па шта с тим?

БРКА: Па ништа. Али, чекај... (*ілега у шелефон*) Код муслимана је, каже, по лунарном календару 15. цумадел ула 1445. године. Код Јевреја 16. кислев 5784. По једном од календара Маја са Јукатана данас би био 3. мак питај бога које године, то ни они нису знали. По пољопривредном календару, ратари ових дана имају да ору дубље бразде које ће стрпљиво чекати пролећну сетву. Повртари, с друге стране, беру купус, кељ, цвеклу, спанаћ, першун, паштрнак, празилук и шаргарепу. А можемо да размотримо и персоналне календаре, да тако кажем, у недостатку бољег термина.

МОМАК: Стани, заустави се, друже... Ја сам само продавац!

БРКА: Код Тита бисмо данас славили Дан Републике.

МОМАК: Вере ми, ти ниси нормалан!

БРКА: Пионирима би везали црвене мараме и на главе им насадили плаве капе с петокракама, предузећа би послала добровољце да из шпалира машу председнику док он у белом кабриолету пролази улицом која носи његово име, и тако даље, и тако даље, и тако даље. Али као што рекох, ја не верујем у календаре. У ствари, не верујем ни у бога, ни у цркву, а не верујем више ни у људе. Можда верујем у диносаурусе. Знаш онај виц о малом диносаурусу? Не знаш? Пита мали диносаурус тату диносауруса: „Тата, да ли бог постоји?” А тата каже: „Не још, сине.” (*смеје се іласно*)

МОМАК: Боже, лудака! Је л' то значи да нећеш да купиш календар?

БРКА: Ко каже да нећу? Шездесет, је л' тако? Нâ!

МОМАК: Један за ше'сет, два за сто.

БРКА: Па један ми дај, брате мили! Шта да радим с два календара? 'Ајд, са срећом!

Свако својим йослом.

ЗАВЕСА

Шине²

Ког судије за прекршаје. Сlike значајних личности висе на зидовима. СУДИЈА чиња полициски извештај. Мрмља у брагу.

СУДИЈА: Бележниче, пишите! У складу са службеним извештајем, тог и тог дана, тог и тог месеца, те и те године, што пада у уторак, окривљени Штрбац Давид није пропустио трамвај на раскрсници улица Балканске и Краљице Наталије, иако је право првенства јасно из општег саобраћајног прописа и додатно истакнуто саобраћајним знаком. Досуђује му се казна по члану том и том Закона о томе и томе.

Имате ли, Штрбац, шта да изјавите?

ШТРБАЦ: Имам, часни суде! Тачно је да сам дана тог и тог, месеца тог и тог, године те и те, прошао раскрсницом улица Балканске и Краљице Наталије. Возим много, од тога хлеба једемо и ја, и моја жена и деца. Може бити да ми се у животу негде десило да нисам пропустио трамвај као што би, јелте, требало. Али овде, на раскрсници наведених улица, нема трамвајских шина.

СУДИЈА *пјега у окривљеној, шрејће. Размишља, учишава погајке о београдским улицама из личној искуства.*

СУДИЈА (*заузима званичан сџав*): Бележниче, пишите! Нема сумње да је окривљени Штрбац Давид у праву када каже да на раскрсници Балканске улице и Улице Краљице Наталије нема трамвајских шина, јер оне уистину и колико је нама познато тамо никада нису биле постављене. Међутим, не постоји основ да суд не верује извештају службеног лица. Пресуда према горенаведеном.

ЗАВЕСА

Четири лица и убица

ЛИЦА:

БРАНИСЛАВ: Ланин муж, Милин љубавник. Наивно мисли да Лана не зна за Милу, коју користи у рекреативне сврхе. Непознати писац, познати књижевни критичар.

ЛАНА: Бранислављева жена, Станислављева дугогодишња љубавница. Успешно крије ту везу. Истовремено, мрзи Бранислава јер још није открио њену аферу, што за њу представља сигуран знак да је слабић. Не воли његову прозу, књижевност сматра мистификацијом и изразом сујете. Не спава с њим већ годинама, али ипак је болесно љубоморна на Милу. Због тога фантазира да унајми плаћеног убицу да убије Бранислава, да с њим проведе страствену ноћ у хотелској соби кад дође по хонорар и да заједно побегну у Венецуелу. Директорка архитектонског бироа.

---

² Истинита прича са неодољивим бирократским заплетом. Испричао Мирослав Степановић, човек необично даровит, бркат и добар. Родом из села Бранчић код Љига.

СТАНИСЛАВ: Милин муж, лудо заљубљен у Лану још од времена пре него што се удала за Бранислава. Удовољава свакој њеној жељи, води је на путовања и купује јој одећу и накит. Воли своју жену и сања да са њом и Ланом срећно живи у полигамној вези. Власник архитектонског бироа у којем је Лана директорка.

МИЛА: Станислављева жена, Бранислављева љубавница. Користи Бранислава да би се осветила мужу, јер он не жели децу. Парадоксално, труди се да за ту аферу не сазна, јер ју је срамота. Презире Лану. Домаћица која би могла да буде срећна да није решила да постане несрећна.

БУДИМИР: Плаћени убица. Седи у фотељи поред телефона и чека позив. Пије виски на две коцке леда и под густом светлошћу лампе са зеленим абажуром чита Рејмонда Чендлера.

ЗАВЕСА

Столица, прозор

У бистро децембарско јутро, као у оквиру слике или у филмском кадру, видимо лице једне куће и део прозора који леда на улици. Колико улице може да се види кроз део прозора? Сћанар са шаквим погледом познаје само један део простора у којем живи. Иако се може десити да сћанар зна да сваки део улице садржи целину којој припада у једнакој мери у којој целина садржи своје делове, он осећа да му је животи скучен. Оно што сћанар може да види и оно што сћанар зна не може му широм раскрилици његове прозоре.

Видимо и црна дрвена вратица (цела) и једну сћару сћолицу на улици, која је од вратица одвојена шрошоаром и која итра улоћу чувара месца за љаркинџ. Греје се на зубашом сунцу.

БРАНИМИР БЕЗУМОВ (*поздравља се с комшијом, показује руком*): Прошао сам поред оне столице и нисам сео!

КОМШИЈА (*чисти лииће*): То и није неки успех.

БЕЗУМОВИЋ: Јесте, јесте, јер смо столицу направили да бисмо на њу могли сести. Сести, можда јести. Или макар сести. Безумно је тек тако проћи поред столице и... Ништа.

КОМШИЈА: Је л' остала на мест... А, барданбардан, каквое? (*поздравља груоћ комшију који журно пролази поред њих и одмахује руком*)

БРАНА (*груоћ комшији*): Добар дан! (*првом*) Ко?

КОМШИЈА: Шта?

БРАНА: Питао си ме: „Је ли остала на месту, бардан”, а ја сам тебе питао: „А ко?”

КОМШИЈА: А-ха! Па могла је да се увреди и оде. Све су четвороножне животиње непредвидивог понашања, па и оне домаће.

БЕЗУМОВ: Не, не, није се ни мрднула. А скоро да сам спустио дупе!

КОМШИЈА: Па што ниси?

БЕЗУМОВ: А шта ако заспим? Могу ме однети са све столицом. Нека, хвала! То ми данас не треба.

КОМШИЈА: Раније су људи против урока стављали каменчић у ципелу, да имају нешто да их жуља у животу.

БРАНА: Паметно, паметно... Али столица која стоји тако сама, тако сама и изгубљена у простору, то ми се уопште не свиђа. Треба наћи равнотежу, разумеш? Међу стварима. Зар не? Хармонију, фенг шуи. Посебно фенг шуи, бар кад су у питању столице и, уопште, намештај.

КОМШИЈА: Јебига.

БРАНА: Јебига.

Кад се мало боље загледамо у сцену, када пресџанемо да слушамо ликове (који су, уосталом, џу сасвим случајно), видећемо џанушну узичицу привезану за једну ноу сџолице. Узича прџу преко ивичњака, прење се на прџошор, пр се преко зига увлачи кроз једну невидљиву рују у раму прџозора. Кроз џај гео прџозора, из дубокој мрака, вири једна црна глава, и до ње једна хиџра рука, и у глави једно црно око, и у руци крај узиче, и у оку џио прџеда неџремице ограз ове прџазне сџолице.

ЗАВЕСА

**Зашто је мигрант у шарагама
Једностраничинка у три слике
или тространичинка из једне слике**

1. Како се збило

Перон број 23 на главној ауџобуској сџаници у Беџрагу. У ауџобусу прџевозника „Ласџрица” из Ласџаревца кондукџер прџеледа карџе прџишницима у прџу прџаном ауџобусу. Десно седи бака косе прџкривене марамом, са сџремном карџом у руци и великом прџорбом на седишџу до себе, лево млада жена са наочарима и школским уџбеником из исџорије, иза њих чеџворочлана прџородица, у прџаљиво прџисџојна и прџиха. По прџамниџој доји коже и груџим једнако неџишним прџојединосџима у њима прџреџознајемо емиранџе из неке блискоисџочне земље захваћене раџном сџихиџом, на прџимер из Сирије. Иза њих нема прџишника. Осам и прџридесеџ ујуџру, окџобар, михољско прџио.

ВОЗАЧ: 'Ајде, Жаре, пожури! Крећемо за два минута.

КОНДУКТЕР: Миле... Сваки дан исто гуслаш, идеш ми на живце! Гледај своја посла и вежи тај појас да те не одува промаја. (баки у марамима) Карту, молим!

БАКА (љубазно): Ево, сине.

Кондукџер цеџа карџу, окреће се исџоричарки, цеџа карџу, са седишџа иза ње Сиријац прџружа чеџири карџе. Кондукџер их узима, прџеледа руџински једну прџо једну, одмерава оца и прџиоџодишњеџ сина, прџа десно седмоџодишњу прџерку и мајку, прџакође прџкривене марамама као и бака исџред њих. Мрџиши се на прџашено, прџеледа карџе груџи прџуш, заџим једним прџишезом цеџне све чеџири и враћа их оцу.

КОНДУКТЕР (руџински): Пређите назад.

СИРИЈАЦ (одмахује ѓлавом): Маа фехмаан алејк. Но андерстанд.

КОНДУКТЕР (џовишеним ѓласом, џоказује руком ка задњим седишћима): Се-ди-те по-за-ди!

ИСТОРИЧАРКА: Зашто да иду позади?

КОНДУКТЕР: Јесам рекао да стоје?

ИСТОРИЧАРКА: Имају карте као и сви ми. Зашто? Данас је 12. октобар и требало би да знате...

КОНДУКТЕР: Зато што сам ја тако рекао!

Кондукџер одлази најред, возач ѓали моџор и ауџобус кређе. Оџац и син ѓрелазе на задња седишћиа. Мајка и ћерка осџају на својим месћима, делује да им ово није ѓрво искушћиво џе врсће. Гледају у исџоричарку. Она им узврати џоѓлед, ѓа ѓа скрене. Сиријска џородица је и даље уѓадљиво џиха. Сви ѓуџници уѓадљиво ћуџе, ѓледају кроз ѓрозоре.

У ѓрозорима, као у каквим ѓокреџним рамовима, ѓролазе ѓерони са неким друћим ѓуџницима и ѓородицама који чекају да крену на ѓуџ са неким друћим кондукџерима. Неке ѓородице су беле, друће су у свим бојама јесени. Пири веџрић, шуме ѓлаџани. Саобраћајна бука ѓолако несћаје, чује се само звук моџора ауџобуса који се лајано ѓојачава и ѓрелазу у џуџњаву ариџљерије и звиждук ѓранайа.

ЗАВЕСА

2. Како се могло збити

Кондукџер у ауџобусу „Ласћравица-џранса” ѓрилази баки у марами. Ту су јоџ једна чиџаџељка с наочарима од корњачиној оклоја и једна млада ѓородица која уѓадљиво џихо седи лево и десно од ѓролаза. Кондукџер се значајно смешка. Тај ѓоџово освеџнички смешак, ѓрисћииао из дубина у којој џаворе ѓенерације ѓејових ѓараноичних ѓаџриоџских ѓравоверних ѓредака (ПППП), сева му из очију и криви му леви ујао усана у облик реја уѓлашеној ѓса. Пружа руку из даљине, мрмљајући у браду сагомазохисћичку формулацију у којој се карџе за ѓревоз исџовремено и моле и захћевају. Али у џом џрену, чиџаџељка му ѓогмеће ноју и он се сайлиће, ѓада и ѓросћире се на ѓод колико је дуј.

ВОЗАЧ: 'Ајде, Жаре, не измотавај се! Кређемо за два минута!

ЖАРЕ: Ћути, бре! (баки, дивљачки) Ко је то урадио?

БАКА (љубазно): Не чује баба, сине! (кондукџер не види да бака исџод ѓрубe, сукнене хаљине крије бич од девеџ маћјих рејова заденуџ за чијкани халџер)

ЖАРЕ: Ко је то урадио, кажем! Неко ме је саплео. (нико не одјовара) Добро, ако ћемо тако... (оџреса сако, окређе се ѓородици емиранайа) Дај! Карте на преглед! (оџац ѓружа чеџири карџе, кондукџер их ѓреїледа, најлашено се мрџи, цеја све карџе једним одсечним ѓоџезом и враћа их оцу) Пређите позади. У шараге са вама!

(оџац, одмахује ѓлавом у знак неразумевања, Жаре виче и маше руком ка задњим сегишџима) Назад!

ЧИТАТЕЉКА: Чекај, бре, човече! Зашто да пређу назад? Имају исте карте као ми!

БАКА: Јесте, јесте. Бака више не види као пре, али купили су карте исто кад и ја. Немој их дирати, сине! Имају и децу... Гре'ота.

ЖАРЕ је бесан, ѓодиге наслон за руку на сегишџу *где сеги гечак, цела ѓлава му је ѓоцрвенела и надула се као ѓрезрели ѓарагајз.*

ЧИТАТЕЉКА: Престани да се надимаш, будало! Данас је 12. октобар и требало би да знаш...

БАКА: Пазите, пући ће!

СИРИЈАЦ *оџеџ ѓружа карџе и сѓреман је да ѓређе у задњи гео ауџобуса, само да кондукџер ѓресџане да расџе.*

ВОЗАЧ *(усџаје):* Чекај, бре, Жаре... *(хваџа ѓа за руку)* Не можеш тако са ѓудима!

ЖАРЕ: Шта не могу? Ко каже да не могу? *(надима се)* Бежи тамо да те не би'...

ВОЗАЧ граби ЖАРЕТА за рамена и избацује га из аутобуса на перон, као туђу торбу. ЖАРЕ скаче бесно на ногице, сад је већ модар као шљива, почиње да пуца и да пури као диња на припеци и најзад експлодира у хиљаду гњилих комадића.

ВОЗАЧ: Народе, жао ми је због овог. Можда смо могли да спречимо експлозију, али овако нешто није предвиђено у Приручнику за возаче и контролоре. Шта да се ради... Желим вам угодан пут!

ВОЗАЧ се враћа за волан, ѓали моџор и кређе. Пуџници коменџаришу *доѓађај, нуде једни грује карамелама. Пири веџрић, шуме ѓлаџани.*

ЗАВЕСА

3. Место по мери човека

Главна беоѓрадска ауџобуска сџаница, среда 12. окџобар, 8.30 ујуџру. Исџоѓ дана 1941, можда баш на овако блаѓом и џихом михољском сунцу, у аџару мачванскоѓ села Засавица скуѓише Јевреје и Роме из Шайца и Јевреје из џакозваноѓ Кладовскоѓ џрансѓорџа, који су ѓодину раније сџиѓили у Шабац бежећи из Аустрије, Чехословачке и Пољске ѓред разулареном ѓудском звери шџо је узела обличје нацисџичкоѓ војника, на ѓуџу ка никад виђеаноѓ Обеђаноѓ земљи. Скуѓише их, сџрељаше и у земљу сакрише – од џуђеѓ ѓоѓледа, а од своје савесџи.

Моџор ауџобуса бруји, сѓреман је да ѓолеџи, грнда ѓласна и ѓросџачка музика. Кондукџер једним ѓоџезом цѓа карџе сиријскоѓ избеѓличкоѓ ѓородици која се налази на ѓуџу ка Замишљеном ѓраду у којем је чека мир, или макар сџање без раџа. Кондукџер ѓоказује руком ка задњем делу ауџобуса.

КОНДУКТЕР: Пређите тамо!

Једна баба усџаје да ѓослуша.

КОНДУКТЕР: Не ти! *(Сиријцима, несџриљиво)* 'Ајде!

ПУТНИЦА: Зашто да пређу? Имају карте као и ми!

КОНДУКТЕР: Гледај своја посла!

ВОЗАЧ: 'Олади, Жаре!

КОНДУКТЕР: Миле, гледај своја посла кад ти кажем!

Сиријац усџаје, њозива и сина.

ПУТНИЦА (*усџаје, виче*): Седите, не морате да идете позади само зато што вам је он тако рекао!

КОНДУКТЕР: Тишина!

СИРИЈАЦ (*мирним љасом*): Није важно. Кад седнем у шараге сетим се времена кад сам био дечак. У Алепу лети окупимо се, ми деца из краја, седнемо у задњи део минибуса и за пет лира возимо се с краја на крај града, па назад до куће. У кратким панталонама бутине нам се лепе за скај на седишту.

Дечак вуче оца за кошуљу, њозива ѿа да сегне и да ћуши.

ПУТНИЦА: Али знате ли ви да је данас 12. октобар!

КОНДУКТЕР: Па шта? Овде има да буде како ја наредим! Ја сам и краљ и председник овог аутобуса!

ВОЗАЧ (*јаси моџор и усџаје*): Жаре, Жаре... А једнакост међу људима?

КОНДУКТЕР: Ало, бре, пали мотор!

ВОЗАЧ: Једнакости нема због гадова као што си ти, Жаре. Јер кад су људи једнаки онда отимачи, као ти, не могу да отму што није њихово. Онда кобајаги краљеви и председници, као ти, не могу да изазивају страх, који вам је замена за љубав.

КОНДУКТЕР: Не сери!

ВОЗАЧ (*хвџа ѡреседника за крајну и каиш и избације ѿа на ѡерон као да је врећа смећа*): Једнакост није могућа, Жаре, јер је и човек немогуће биће. Случај у мору случајности, кратког века и још краће памети. Али барем се потрудимо, Жаре, јебем му миша!

Зџивара враџа ауџобуса, ѡали моџор и креће.

СИРИЈАЦ: Људи, свет је исти и напред и позади! (*гечак оѡетѡ вуче оца да сегне, он ѿа милује ѡо ѡлави*) Али они што увек седну напред то не знају. Не секирајте се, госпођо са наочарима од корњачиног оклопа. На крају сви стигну куда су кренули.

Пири веџрић, шуме ѡлаџани.

ЗАВЕСА